

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมจึงได้เปรียบทางด้านภูมิประเทศ มีความอุดมสมบูรณ์ และความหลากหลายทางชีวภาพในทรัพยากรธรรมชาติ ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถผลิตพืชผลทางการเกษตรเพื่อการส่งออกได้หลากหลายชนิด เช่น ข้าว ยางพารา อ้อย ข้าวโพดฝักอ่อน มันสำปะหลังและถั่วเหลืองฝักสด เป็นต้น ในแต่ละปีมีปริมาณและมูลค่าการส่งออกสินค้าเกษตรเป็นจำนวนมาก ทำให้ต้องสร้างมาตรฐานให้กับสินค้าเกษตร ซึ่งในปัจจุบันลูกค้าตระหนักถึงความปลอดภัยของผู้บริโภคมากขึ้น จึงจำเป็นต้องมีระบบการจัดการคุณภาพมาใช้ เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพด้านการผลิตทางการเกษตรซึ่งเป็นวัตถุประสงค์หลักของอุตสาหกรรมเกษตร การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม (Good Agricultural Practice, GAP) เป็นระบบที่สามารถให้ผลผลิตทางการเกษตรที่มีความปลอดภัย ปราศจากการปนเปื้อนจากสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ไม่มีจุลินทรีย์ก่อโรค ทำให้ผู้ประกอบการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า ด้วยการผลักดันให้เกษตรกรปฏิบัติตามระบบทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ อีกทั้งยังเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิต และสามารถสร้างรายได้กับเกษตรกรให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ในภาคเหนือของประเทศไทยมีลักษณะภูมิอากาศ อุณหภูมิเฉลี่ย ปริมาณน้ำฝนและลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสมในการปลูกพืช มีการใช้พื้นที่ในการผลิตพืชเพื่อเป็นวัตถุประสงค์อุตสาหกรรมเกษตรหลายชนิดรวมทั้งถั่วเหลืองฝักสด สำหรับถั่วเหลืองฝักสดนั้นมีการใช้เป็นวัตถุประสงค์สำหรับอุตสาหกรรมการแช่เยือกแข็งส่งออก ถั่วเหลืองฝักสดมีการปลูกจำนวนมากในหลายอำเภอจังหวัดเชียงราย อำเภอเวียงป่าเป้าเป็นอำเภอหนึ่งที่มีพื้นที่ที่เหมาะสมในการปลูกถั่วเหลืองฝักสด สามารถปลูกช่วงฤดูฝนตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนมิถุนายน ส่วนช่วงปลายฤดูฝนจะปลูกในเดือนสิงหาคม และในฤดูแล้งปลูกตั้งแต่กลางเดือนธันวาคมถึงกลางเดือนมกราคม เนื่องจากอยู่ในเขตชลประทานของลำน้ำที่สำคัญหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำลาว น้ำแม่เจดีย์ น้ำแม่จางข้าว และน้ำสันป่าสัก เป็นต้น มีพื้นที่ที่สามารถปลูกถั่วเหลืองฝักสดได้ประมาณ 2,500 ไร่ จากพื้นที่เพาะปลูกทั้งสิ้น 119,346 ไร่ ให้ผลผลิตจากถั่วเหลืองฝักสดประมาณ 2 ตันต่อไร่ ซึ่งสามารถให้ผลผลิตโดยรวมประมาณ 5,000 ตันต่อปี

จากแหล่งวัตถุดิบที่สามารถที่จะขนส่งไปยังโรงงานแช่เยือกแข็งในจังหวัดเชียงรายและจังหวัดใกล้เคียงได้สะดวก ทำให้หลายโรงงานใช้พื้นที่ของอำเภอเวียงป่าเป้าเป็นแหล่งผลิตวัตถุดิบในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา โรงงานต่างๆ ได้สนับสนุนให้เกษตรกรผลิตถั่วเหลืองฝักสดโดยใช้ระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ปัจจุบันยังมีเกษตรกรอีกกลุ่มหนึ่งที่ยังปลูกถั่วเหลืองฝักสดโดยไม่ได้ใช้ระบบนี้ ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานเกษตรอำเภอเวียงป่าเป้า รายงานว่ายังมีอยู่อีกประมาณ 250 ราย (สำนักงานเกษตรอำเภอเวียงป่าเป้า, 2553) ซึ่งเกษตรกรเหล่านี้ยังไม่คุ้นเคยกับการปลูกถั่วเหลืองฝักสดด้วยระบบดังกล่าว ดังนั้นถ้ามีการประเมินความพร้อมของเกษตรกรกลุ่มนี้ ก็จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับเกษตรกรและหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการวางแผนและให้ความรู้เพื่อพัฒนาให้กลุ่มดังกล่าวสามารถผลิตถั่วเหลืองฝักสดแบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นโอกาสที่เกษตรกรกลุ่มดังกล่าวสามารถมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นและยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อประเมินความพร้อมด้านการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองฝักสดในอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงความพร้อมในเรื่องการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมของเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองฝักสดสำหรับโรงงานแช่เยือกแข็ง
2. เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่จะเข้าไปส่งเสริมให้กับเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองฝักสดหรือพืชอื่นๆ ทั้งที่อำเภอเวียงป่าเป้าและพื้นที่อื่นๆ ที่มีศักยภาพ

1.4 นิยามศัพท์

การประเมินความพร้อม หมายถึง การวัดความรู้ความเข้าใจและการประเมินความพร้อมของเกษตรกรตามข้อกำหนดของการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม ในเรื่องของการประเมินความรู้ความเข้าใจและด้านการปฏิบัติ

ถั่วเหลืองฝักสด เป็นถั่วระอญี่ปุ่นที่เกษตรกรปลูกได้ทั้งในฤดูแล้งและฤดูฝน พันธุ์ที่นิยมใช้ปลูก คือ พันธุ์ เอ จี เอส 292 และพันธุ์ 75 มีอายุตั้งแต่เริ่มปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ 65 วัน ก่อนนำไปเด็ดฝักออก แล้วบรรจุฝักที่ได้ลงในถุงกระสอบเพื่อส่งไปเป็นวัตถุดิบให้กับโรงงานแปรรูป

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสม คือ การปฏิบัติในไร่นาเพื่อผลิตถั่วเหลืองฝักสดให้ได้ผลผลิตที่มีความปลอดภัย ปลอดภัยศัตรูพืชและคุณภาพตรงตามความต้องการของผู้ประกอบการ เน้นวิธีการควบคุมและป้องกันการเกิดปัญหาในกระบวนการผลิตสอดคล้องกับข้อกำหนด 8 ข้อ คือ แหล่งน้ำ พื้นที่ปลูก การใช้วัตถุอันตรายทางการเกษตร การจัดการให้ได้ถั่วเหลืองฝักสดที่ตรงตามพันธุ์ ฝักและเมล็ด ปลอดภัยศัตรูพืช การเก็บเกี่ยวและการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว การเก็บรักษา และการขนย้ายผลิตผลในแปลง การบันทึกข้อมูล

เกษตรกร หัวหน้าครอบครัวหรือตัวแทนของครอบครัวที่เคยปลูกและกำลังปลูกถั่วเหลืองฝักสดในตำบลแม่เจดีย์ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ที่มีชื่อในการจดทะเบียนเกษตรกรผู้ปลูกถั่วเหลืองฝักสดแต่ยังไม่นำระบบการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีที่เหมาะสมไปใช้ในการปลูก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved